

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนามนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งกาย จิตใจ มีสติปัญญา มีความรู้คู่คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 (มาตรา 22) ได้กำหนดหลักการจัดการศึกษาว่า ทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ในการจัดการศึกษาต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และการบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยได้กำหนดนโยบายที่จะพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาทุกแห่งให้จัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้รับผิดชอบการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยมีเป้าหมายให้ “พัฒนาคน” ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิตซึ่งนอกจากจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนโดยตรงแล้ว ยังจำเป็นต้องคำนึงถึงกลไกและสภาพแวดล้อมที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาอย่างเต็มที่ เพื่อเตรียมคนให้มีคุณภาพ สามารถคิด วิเคราะห์ ป้องกันและแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นกับตนเอง ครอบครัวและสังคมได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : 3)

สภาพสังคมไทยได้เกิดภาวะวิกฤตทางสังคม คือ ภัยจากสารเสพติด ภัยจากการละเมิดทางเพศ ความล้มเหลวทางการเรียน การงานอาชีพ ความรุนแรงจากการใช้กำลังกันแก่งแย่งและรังแกกัน อุบัติภัยต่างๆ ซึ่งกลุ่มประชากรที่ได้รับผลกระทบรุนแรงที่สุดคือ กลุ่มเด็กและเยาวชนของชาติ โดยเฉพาะภัยจากสารเสพติด ภัยจากการละเมิดทางเพศ และความล้มเหลวทางการศึกษาจากสภาวะดังกล่าวทำให้หลายฝ่ายได้วิเคราะห์ว่า เป็นผลจากการศึกษาที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายซึ่งเป้าหมายดังกล่าวคือ กลุ่มเด็กและเยาวชนที่กำลังเรียนอยู่ในสถานศึกษาทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา สถานศึกษาไม่สามารถจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีการพัฒนาทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ ผู้เรียนไม่สามารถคิด

วิเคราะห์ ป้องกันและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองได้ จึงทำให้เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่หาทางออกโดยการพึ่งสารเสพติด และใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาดังกล่าว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : 3)

การพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์จึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่โรงเรียนจะต้องถือเป็นเป้าหมายสำคัญในการจัดการศึกษา การบริหารจัดการ โรงเรียนเพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายดังกล่าว จะต้องอาศัยความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูที่ต้องดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด ด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์ ภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนดังกล่าว ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบหนึ่งซึ่งเป็นนโยบายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ใช้เป็นมาตรการในการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้โรงเรียนมีมาตรฐาน โดยการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนคือ การจัดกิจกรรมความปลอดภัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ทางสังคมตลอดจนการป้องกัน แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน เช่น ปัญหาสารเสพติด ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ปัญหาทางเพศ โดยการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : 4)

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่ง จัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกำหนดมาตรการสนับสนุน ส่งเสริมศักยภาพนักเรียน เน้นกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา ป้องกัน แก้ไขปัญหา และคุ้มครองสิทธิเด็ก โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะประสบความสำเร็จได้ ซึ่งการดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีครูที่ปรึกษา เป็นบุคลากรในการดำเนินการ มีภารกิจหลักที่เป็นหัวใจของการดำเนินงาน 5 กิจกรรมประกอบด้วย ประการที่หนึ่ง การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล นักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวก และด้านลบ ดังนั้น การรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้นสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์นักเรียน ได้อย่างถูกต้องซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ มิใช่ความรู้สึกคาดเดา โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาที่นักเรียน ซึ่งจะทำให้เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด ประการที่สอง การคัดกรองนักเรียน เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรองที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น เพื่อจัดแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติหมายถึง นักเรียนที่ไม่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของตนเองหรือสังคมส่วนรวมในด้านลบ กลุ่มเสี่ยง

หมายถึงนักเรียนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติ เช่น เก็บตัว แสดงออกเกินขอบเขต การปรับตัวทางเพศไม่เหมาะสม ทดลองสิ่งเสพติด ผลการเรียนเปลี่ยนแปลงไปในทางลบ กลุ่มมีปัญหา หมายถึง นักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาชัดเจน มีผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของตนเองหรือต่อสังคมส่วนรวมในด้านลบซึ่งอย่าให้นักเรียนรู้ตัวเองว่าจัดอยู่ในกลุ่มใดเป็นความลับ ประการที่สาม การส่งเสริมและพัฒนาเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีความภูมิใจในตนเองซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มมีปัญหาและเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา กลับมามีพฤติกรรมดีขึ้นตามที่สถานศึกษาหรือชุมชนมุ่งหวัง ประการที่สี่ การป้องกันและแก้ไขปัญหา จำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแล เอาใจใส่อย่างใกล้ชิด และหาวิธีการช่วยเหลือทั้ง การป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยไม่ปล่อยปละละเลย จนกลายเป็นปัญหาของสังคมในอนาคต ประการที่ห้า การส่งต่อ ในกรณีที่มีปัญหาหากต้องการช่วยเหลือหรือช่วยแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน กรณีเด็กที่มีความสามารถพิเศษ หรือเด็กอัจฉริยะ เด็กที่มีความต้องการพิเศษเด็กด้อยโอกาสก็ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้รับการส่งเสริมพัฒนาและช่วยเหลืออย่างถูกต้องทางและรวดเร็วยิ่งขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 : 1-2)

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีนโยบายที่เกี่ยวข้องสรุปได้ คือ 1) รัฐบาลประกาศเจตนารมณ์และมอบนโยบายตามยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาเด็กและเยาวชนที่ทำเนียบรัฐบาล เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 ว่า กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงวัฒนธรรม ทั้ง 3 กระทรวงหลัก ต้องร่วมเป็นเจ้าภาพที่จะดำเนินการแก้ไข เพราะทุกองค์กรจะเจริญก้าวหน้าได้ต้องอยู่ที่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 2) กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้ปี 2549 เป็นปีแห่งการปฏิรูปการเรียนการสอน 3) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีนโยบายให้โรงเรียนในสังกัดทุกแห่ง จัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกำหนดมาตรการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพนักเรียน เน้นกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาป้องกัน แก้ไขปัญหาสุขภาพจิต ปัญหาพฤติกรรมนักเรียน ปัญหาทางเพศ โดยประสานความร่วมมือกับเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรในท้องถิ่น ประสานการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนา ส่งเสริม แก้ไขและการส่งต่อนักเรียน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2549 : 1-2)

จากการนิเทศและประเมินผลการปฏิบัติงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาบางแห่ง ยังมีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

บางประการ การพัฒนาการบริหารจัดการศึกษา การวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ ระบบการดูแลช่วยเหลือ จึงมีความจำเป็นต่อการแก้ปัญหา และอุปสรรคดังกล่าว ตลอดจนการพัฒนาให้นักเรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ มีคุณภาพครบทุกด้าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จึงให้สถานศึกษามีการดำเนินการพัฒนาการเรียนรู้ คือ กำหนดให้สถานศึกษาจัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกำหนดมาตรการสนับสนุนและส่งเสริมศักยภาพผู้เรียน เน้นกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาป้องกันแก้ไขปัญหา และการคุ้มครองสิทธิเด็กโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การจัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัย ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ทางสังคมสิทธิเด็กตลอดจน การป้องกัน และแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาพฤติกรรม ปัญหาทางเพศ โดยประสานความร่วมมือกับ ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรในท้องถิ่น เป็นต้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1. 2550 : ข)

ผู้วิจัยในฐานะครูที่ปรึกษานักเรียนจึงมีความเห็นว่า โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 มีการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่แตกต่างกัน จึงได้ทำการศึกษาระดับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยศึกษาจากกลุ่มของสถานศึกษาที่เปิดสอนในระดับช่วงชั้นที่ 1-2, ช่วงชั้นที่ 1-3 และช่วงชั้นที่ 3-4 ว่ามีการดำเนินงานอยู่ในระดับใด เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้เป็นข้อมูลและแนวทางในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ได้ตรงกับสภาพที่แท้จริง นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึง เป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข

คำถามการวิจัย

1. ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 อยู่ในระดับใด
2. โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ที่มีระดับช่วงชั้นต่างกันมีการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างยั่งยืนต่างกันอย่างไร
3. ผู้บริหาร หัวหน้าครูที่ปรึกษา และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 มีข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างยั่งยืนอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ที่มีระดับช่วงชั้นต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

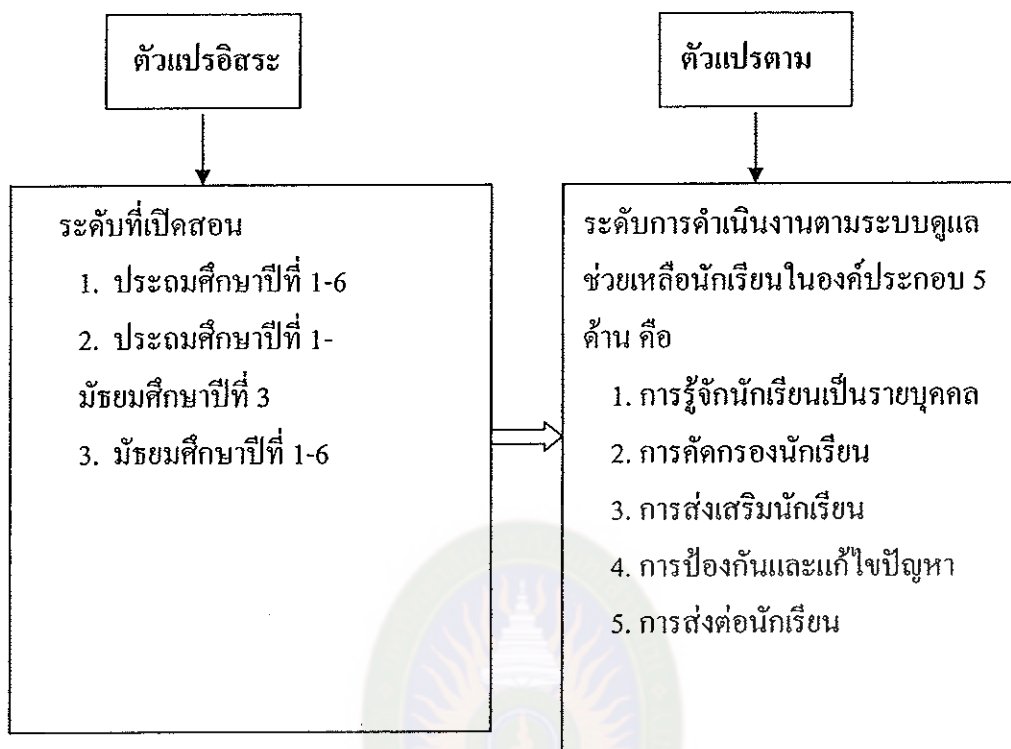
สมมติฐานการวิจัย

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ที่เปิดสอนระดับช่วงชั้นแตกต่างกัน มีระดับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกรมสุขภาพจิต ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญอยู่ 5 ประการ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2547 : 35-55) ดังนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การส่งเสริมนักเรียน
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา
5. การส่งต่อนักเรียน

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าครูที่ปรึกษา และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 3,389 คน จำแนกเป็น

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 217 คน

1.2 ครูที่ทำหน้าที่สอน จำนวน 2,738 คน เป็นครูที่ทำหน้าที่หัวหน้าครูที่ปรึกษา จำนวน 217 คน

1.3 ประธานกรรมการสถานศึกษา จำนวน 217 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร หัวหน้าครูที่ปรึกษา และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน

243 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตารางของเครจซี่และมอร์แกนแล้วเทียบสัดส่วน และกลุ่มตัวอย่างได้มาแบบเจาะจง (Purpose Samples)

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับ

3.1.1 ประถมศึกษาปีที่ 1-6

3.1.2 ประถมศึกษาปีที่ 1-มัธยมศึกษาปีที่ 3

3.1.3 มัธยมศึกษาปีที่ 1-6

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญอยู่ 5 ประการ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2549 : 35) ดังนี้

3.2.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

3.2.2 การคัดกรองนักเรียน

3.2.3 การส่งเสริมนักเรียน

3.2.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา

3.2.5 การส่งต่อนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การส่งเสริม การป้องกัน และแก้ไข ปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับหัวหน้าครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียน ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้

1.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง ขั้นตอนที่หัวหน้าครูที่ปรึกษารวบรวม ข้อมูลเพื่อให้รู้ความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน ประกอบด้วยการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนโดยใช้ แบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน การจัดทำระเบียบสะสม/แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน ที่เป็น ปัจจุบันการบันทึกข้อมูลสุขภาพของนักเรียนในแบบบันทึกสุขภาพหรือระเบียบสะสมเป็น ปัจจุบันการศึกษา/เก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เป็นต้น

1.2 การคัดกรองนักเรียน หมายถึง ขั้นตอนการพิจารณาข้อมูลนักเรียนเพื่อจัดกลุ่ม นักเรียน ประกอบด้วยการคัดกรองนักเรียนที่มีปัญหา/กลุ่มเสี่ยง โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรม (SDQ) และระเบียบสะสม การกำหนดเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนที่เหมาะสมเชื่อถือได้ การใช้ข้อมูลภายในโรงเรียน เช่น ครู เพื่อน เป็นข้อมูลเพิ่มเติมในการคัดกรองนักเรียน

การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน การนำข้อมูลการคัดกรองนักเรียนไปใช้ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การประเมินผลและรายงานผลการคัดกรองนักเรียนในแต่ละภาคเรียน และการประสานความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญเด็กพิเศษต่างๆ ในการทำเครื่องมือคัดกรองและให้ความรู้ในการดูแลช่วยเหลือ

1.3 การส่งเสริมนักเรียน หมายถึง ขั้นตอนส่งเสริมนักเรียนให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ประกอบด้วยการจัดกิจกรรมโฮมรูม โดยการสำรวจความต้องการของนักเรียน การบันทึกผลที่เกิดจากการจัดกิจกรรมทุกครั้งอย่างสม่ำเสมอ การจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายทั้งด้านวิชาการ ศิลปะ ดนตรี กีฬา ฯลฯ ตามความสนใจของนักเรียนการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมโฮมรูมให้แก่ครูในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการจัดทำแผนการเรียนรู้เพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักคิดให้ถูกต้องและถูกวิธี

1.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน หมายถึง ขั้นตอนการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน ประกอบด้วยการให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียนที่มีปัญหา และมีการจัดกิจกรรมในห้องเรียนเพื่อให้นักเรียนได้แสดงออก การประเมินและติดตามผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน การให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นแก่นักเรียน การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการช่วยเหลือนักเรียน ในกรณีที่มีปัญหาการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนในสถานศึกษา หรือกิจกรรมกลุ่มเพื่อนในรูปแบบอื่น

1.5 การส่งต่อ หมายถึง ขั้นตอนการส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อให้นักเรียนได้รับการช่วยเหลือ ประกอบด้วยการจัดระบบส่งต่อนักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน การวิเคราะห์และพิจารณาข้อมูลนักเรียนเพื่อส่งต่อของหัวหน้าครูที่ปรึกษาแต่ละห้องเรียน การวิเคราะห์และพิจารณานักเรียนเพื่อส่งต่อหน่วยงานภายนอกของนักเรียน

2. ระดับการดำเนินงานของสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ปีการศึกษา 2552 จำแนกเป็น 5 ระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนหรือ รองผู้อำนวยการ โรงเรียนที่รักษาราชการแทน และปฏิบัติหน้าที่ปัจจุบันในตำแหน่งผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1

4. หัวหน้าครูที่ปรึกษา หมายถึง ข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ที่โรงเรียนมีคำสั่งแต่งตั้งหรือมอบหมายให้ปฏิบัติงานหัวหน้าครูที่ปรึกษาตามคำสั่งโรงเรียนปีการศึกษา 2553

5. ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง บุคคลที่ได้รับการคัดเลือก และแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน พื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1

6. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ปีการศึกษา 2553 ที่เปิดสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-มัธยมศึกษาปีที่ 3 และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เป็นข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 และผู้บริหารสถานศึกษา ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ส่งเสริมพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้ตามมาตรฐานการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY